

Macrolepidoptera in 1957

door

T. H. VAN WISSELIJNGH

Evenals vorige jaren wil ik U weer een kort overzicht geven van de vangst van Macrolepidoptera in het afgelopen jaar. Was ik de laatste jaren steeds weinig enthousiast over de bereikte resultaten, thans zal mijn overzicht over 1957 geheel in mineur zijn gesteld. 1957 toch was het slechtste jaar zowel wat kwantiteit als wat kwaliteit van de vangsten betreft, sinds het einde van de wereldoorlog.

Verleden jaar gaf ik een overzicht van het aantal soorten, dat ik in de periode 1946 t/m 1955 telkens tot de eerste en de 15e van iedere maand had waargenomen en vatte dit samen in een grafiek, waarin de maxima, de minima en het gemiddelde aantal soorten op genoemde data gedurende die 10-jarige periode waren aangegeven.

Wat de maxima betreft was 1952 tot 1 september het gunstigste jaar, daarna gingen eerst 1951 en ten slotte 1954 hierboven uit, in welk jaar een totaal van 482 soorten werd bereikt. De minima vielen tot 15 juli in 1955, uiteindelijk was echter 1948 het slechtste jaar met 418 soorten.

Naast de lijnen van maxima, minima en gemiddelden gaf ik het verloop van de vangsten in het klimatologisch eigenaardige jaar 1956, waaruit bleek, dat in dat jaar de vangst tot 15 mei beneden de minima bleef, in de eerste helft van augustus het gemiddelde van de voorgaande 10 jaren overschreed en daarna steeg tot slechts weinig beneden het maximum van 1954, nl. tot 472.

Thans toon ik U dezelfde grafiek, waarin in rode lijn het verloop gedurende het, wat de weersomstandigheden betreft, wel zeer ongunstige jaar 1957 is aangegeven.

Zoals hieruit blijkt, bleef het aantal waargenomen soorten tot 15 mei slechts weinig beneden het gemiddelde van de periode 1946 t/m 1955. Op 1 juni was het hier ver beneden, doch steeg door de warme periode in eind juni en begin juli sterk, zodat op 15 juli het gemiddelde weer was bereikt; daarna vertoont de lijn een knik, zoals we deze in andere jaren op 1 augustus zien (behalve in 1956, toen de knik zich pas op 15 augustus voordeed) en bleef daarna tot 15 september steeds verder beneden het gemiddelde; na 1 augustus zelfs beneden de lijn van de minima. Vermoedelijk ten gevolge van het zachtere weer in einde september en begin oktober trad weer een kleine stijging op, die echter niet voldoende was om het minimum van 1948 te bereiken. 1957 was dan ook het jaar, waarin ik na de oorlog het geringste aantal soorten waarnam, nl. 411.

Behalve dat het totale aantal waargenomen soorten in 1957 klein was, ook het aantal soorten dat per avond op de lamp kwam, was uitgezonderd in de warme periode in juni-juli steeds zeer gering, terwijl ook het aantal exemplaren van bijna alle soorten klein was. Bovendien werden in 1957 slechts zeer weinig zeldzame soorten aangetroffen, zodat ik U ditmaal niet veel bijzonderheden kan tonen. De belangrijkste waren nog: *Amathes agathina* Duponchel op 30 aug. 1957, *Notodonta tritophus* Esp. op 13 aug. 1957 en *Cryphia raptricula* Schiff. op 10 juli 1957, alle op licht te Epen (L.).

Afwijkingen:

Erannis leucophaearia Schiff., f. *funeraria* Thierry Mieg op 11 maart te Aerdenhout. Deze zwarte variëteit wordt in de duinen zeer zelden aangetroffen. Het gevonden exemplaar is bovendien abnormaal groot.

Apamea crenata Hufn. (*rurea* F.) op 24 mei 1957 te Aerdenhout. Een bontgekleurde tussenvorm tussen de lichte en de effen bruine vorm.

Noctua interjecta Hb. Op 17 juli 1957 te Epen een groot exemplaar met vrijwel effen lichtbruine voorvleugels en achtervleugels met smalle band, dat ik voor de in ons land nog niet waargenomen f. *interjecta* Hb. houd.

Van de in 1955 voor het eerst gevangen f. *aureonigra* Kennard, van *Harpyia furcula* Clerck waarvan ik reeds vangsten in Epen in 1955 en 1956 vermeldde, kwamen ook in 1957 in Epen weer meerdere exemplaren op de lamp.

Op 2 augustus 1957 verscheen op de lamp te Epen een donker exemplaar van *Harpyia bifida* Hb., dat iets doet denken aan de hierboven vermeldde f. *aureonigra* van *furcula*.

Epione repandaria Hufn. (*apiciaria* Schiff). Op 8 oktober 1957 te Aerdenhout een exemplaar zonder een spoor van de blauwgrijze tint in het achterrandsveld der vleugels: f. *demarginata* Hellweger. Een dergelijk exemplaar ving ik eerder te Aerdenhout in september 1953.

Van dezelfde soort toon ik nog een exemplaar van f. *glabra* Lempke, gevangen op 30 juni 1938 te Wassenaar.

Massavluchten van Macrolepidoptera nam ik in 1957 niet waar, alleen op 29 juli kwamen bij stil koel weer (15°—14°) massa's exemplaren van de stippelmot *Hyponomeuta malinellus* Z. op de lamp te Epen.

Afwijkende vangdata:

Hieromtrent wil ik alleen vermelden de vangst op licht te Aerdenhout van *Trigonophora meticulosa* L. op 5 april 1957. Vermoedelijk was dit een overwinterd exemplaar.

Ten slotte wil ik nog een paar mededelingen doen over de vangsten gedurende de zomervergadering op Terschelling, welke juist viel in de korte warme periode in einde juni en begin juli 1957. Volgens mijn aantekeningen werden tussen 28 juni en 2 juli precies honderd soorten Macrolepidoptera waargenomen, waarvan de belangrijkste waren:

Arenostola elymi Tr., zeer veel op licht.

„ *extrema* Hb., verscheidene op licht.

Dendrolimus pini L., meerdere op licht.

Comacla senex Hb., enige op licht.

Zanglognatha cribrumalis Hb., meerdere.

Mythimna litoralis Curt., 1 op licht.

Atolmis rubricollis L., enige op licht.

Chilodes maritima Tauscher, 1 op licht.

Semiothisa signaria Hb., 1 op licht.

Stauropus fagi L., enige op licht.

Agrotis ripae Hb., veel op licht.

Summary

The year 1957 was very bad for lepidopterologists; the numbers of captured species and the number of observed specimens per species have been lower than in many foregoing years. The author gives an enumeration of interesting specimens and capturing dates.

Aerdenhout, Vogelenzangseweg 22.

Hydraecia petasitis Dbld. reeds in 1946 in Nederland gevangen

door

G. F. WILMINK

Bij het lezen van de mededeling van W. J. BOER LEFFEF in *Ent. Ber.* 16 (1956): 18 over de vangst van het eerste Nederlandse exemplaar van *H. petasitis* Dbld. herinnerde ik mij, dat zich onder de exemplaren van *H. micacea* Esp. in mijn collectie ook een ex. bevond, dat door zijn forsere bouw en donkere kleur zich onderscheidde van de andere. Het dier ving ik te Goes op 4.VIII.1946 op licht.

Er bestond bij mij al lang twijfel of dit wel een *micacea* zou zijn. Daar ik geen vergelijkingsmateriaal bezat, bleef het echter daarbij, tot ik de afbeelding in bovengenoemde publicatie zag. Alle twijfel werd weggenomen, toen de heer BOER LEFFEF verleden jaar tijdens een bezoek aan Groningen de vlinder kon bekijken. Hij bevestigde mij, dat mijn dier zonder twijfel een *petasitis* was.

Het eerste Nederlandse exemplaar van deze soort werd dus reeds in 1946 door mij te Goes (Zld.) gevangen.

Summary

The first Dutch *Hydraecia petasitis* Dbld. was taken at Goes (prov. of Sealand) on 4.VIII.1946.

Groningen, Gorechtkade 99B.

Opmerkingen over Nederlandse Macrolepidoptera

door

M. W. CAMPING

Onderstaand geef ik een overzicht van de vlinders, welke door mij tijdens de 90e Wintervergadering werden besproken:

I. Enkele minder algemene en zeldzame soorten uit het moerasgebied van midden-Friesland. Deze zijn grotendeels reeds vermeld in *Ent. Ber.* 15 : 192 (1954) en 426 (1955).

Nieuwe ontdekkingen in dit gebied zijn de volgende:

- a. *Schrankia costaestrigalis* Sph., komt door het gehele land verspreid op vochtige plaatsen voor.
- b. *Tholomiges turfosalis* Wocke, was tot nog toe hoofdzakelijk bekend van het veen bij de St. Jansberg bij Plasmolen en uit de Kortenhoeftse plassen.